Jak na kariérové poradenství pro žáky s OMJ?

Příklady ze školní praxe

Jindra Cimová

Základní škola a Mateřská škola Květnového vítězství 57, Praha 4

Počet žáků školy:	**615**
Počet žáků s OMJ/ vícejazyčných žáků:	**114**

Od volby školy k úspěšnému studiu

Kariérové poradenství pro vícejazyčné žáky na naší škole

- spolupráce týmu ŠPP s učitelkou ČJ pro žáky s OMJ, třídními učiteli a AP
- od prvního mapování potřeb v 6.–7. třídě k přípravě na přijímací řízení v 9. třídě

Kdo jsou naši vícejazyční žáci?

OMJ – jedna zkratka, různé potřeby

Setkáváme se s žáky:

- ukrajinskými, včetně nově příchozích do vyšších ročníků
- vietnamskými, s velmi dobrou běžnou češtinou, ale obtížemi v akademickém jazyce
- bilingvními žáky narozenými v ČR
- nově příchozími žáky s výraznou jazykovou bariérou např. z Číny

Co je pro nás skutečným cílem?

Nejen dostat žáka na střední školu, ale také najít vzdělávací cestu, na které může žák dlouhodobě uspět.

Snažíme se proto propojit:

- **zájmy + nadání** + studijní předpoklady
- **jazykové kompetence** + přání žáka + očekávání rodiny
- **reálné požadavky střední školy**

Začít včas - prevence chybného výběru

Naším cílem je, aby žák a rodina:

- **pochopili** náš systém středního vzdělávání,
- **věděli**, jaké existují možnosti,
- **znali** požadavky jednotlivých typů škol,
- **dokázali** formulovat svá očekávání,
- **začali** včas přemýšlet o konkrétní vzdělávací cestě

Náš model práce: 6. a 7. třída

- **Zájmy a schopnosti**
  mapujeme, co žáka baví a v čem vyniká
- **Vzdělávací potřeby**
  zjišťujeme, jaký styl výuky mu vyhovuje
- **Jazykové kompetence**
  diagnostikujeme reálnou úroveň češtiny

Náš model práce: 8. třída

- **Systém SŠ**
  seznamujeme rodinu a žáka se systémem SŠ, možnostmi a nároky oborů
- **Očekávání**
  společně pojmenováváme představy a očekávání a hledáme realistický směr
- **Tlumočení**
  pořádáme rodičovská setkání s profesionálním tlumočením
- **Nástroje**
  využíváme aplikaci Salmondo, testy zjišťující úroveň jazyka, navštěvujeme Scholu Pragensis, střední školy, úřad práce

Náš model práce: 9. třída

- **Výběr škol**
  pracujeme s weby (Atlasskolstvi.cz, Infoabsolvent.cz, Stredniskoly.cz, Cermat.cz ...), doprovázíme na Scholu Pragensis
- **Zkoušky nanečisto**
  nabízíme cílenou jazykovou přípravu a zkoušky JPZ nanečisto ve škole
- **Komunikace**
  sdílíme informace přes "učebnu" a vedeme rozhovory s tlumočením
- **Podpora**
  pomáháme s podáváním přihlášek a konzultacemi s PPP (úprava podmínek), podpora školní psycholožky se zvládáním stresu

Podpora podle cíle žáka - jedna příprava nestačí

Maturitní obory

Zaměřujeme se na:

- **práci s textem** a porozumění zadání
- **odbornou češtinu** potřebnou ke studiu
- **testové úlohy** a jazykovou stránku JPZ
- **zkoušky nanečisto** - opakovaně přímo ve škole

Podpora podle cíle žáka - jedna příprava nestačí

Nematuritní obory

Zaměřujeme se na:

- **praktickou komunikaci** a porozumění běžným situacím
- **slovní zásobu** přímo propojenou se zvoleným oborem
- **nácvik pohovoru** včetně představení sebe sama
- **přijímací řízení** a zvládnutí komunikačních situací
- *podpora se řídí nejen jazykovou úrovní, ale také cílovým oborem*

Rodina jako partner – co se nám osvědčilo?

Setkávání s rodiči a žáky

- podle jazykových skupin
- za přítomnosti profesionálního tlumočníka
- s dostatečným prostorem pro otázky

Společně si vyjasňujeme

- možnosti českého systému SŠ
- očekávání rodiny
- představy žáka
- reálné možnosti a požadavky

Výsledkem je nalezení průniku očekávání a reálných možností + větší důvěra.

Co se nám daří a kde zůstávají výzvy?

Daří se nám

- lépe sladit očekávání žáků a rodin
- budovat větší důvěru
- začínat s přípravou včas
- individualizovat podporu
- propojovat jazykovou a kariérovou podporu

Stále řešíme

- rozdílná očekávání žáka a rodičů
- rozpor mezi zájmy a reálnými studijními předpoklady
- vysoké jazykové nároky některých oborů
- situace, kdy žák zvládne přijímací řízení, ale ne samotné studium

V loňském roce se podařilo všem našim žákům nastoupit na SŠ.

Zdroje a inspirace

- META, o. p. s. – materiály ke vzdělávací a kariérové orientaci žáků s OMJ
- NPI ČR – materiály a metodická podpora pro práci s vícejazyčnými žáky
- Cesta ke střední škole
- Salmondo
- Cicops.cz
- Nová škola

Kazuistiky

Žákovské příběhy: když přijetí ještě neznamená úspěch

Děkuji za pozornost.